

Турчина Ольга Сергіївна, здобувач
Харківського національного університету
внутрішніх справ

ВПЛИВ ЦЕРКВИ НА ВИПРАВЛЕННЯ ТА РЕСОЦІАЛІЗАЦІЮ ЗАСУДЖЕНИХ

У наші дні, як ніколи раніше, перед Українською Православною Церквою (далі - УПЦ) стоїть надзвичайно важливе завдання місіонерського служіння серед усіх верств сучасного суспільства, особливо серед тих, хто з різних причин опинився в місцях позбавлення волі. «Пам'ятайте про в'язнів, немов із ними були б ви пов'язані, про тих, хто страждає», - казав святий апостол Павло (Євр. 13, 3) [1].

Вивченням особливостей діяльності релігійних організацій та окремих аспектів функціонування релігії на пострадянському просторі були присвячені роботи: О. Дуки, Н. Дудар, С. Качурової, В. Проскури, М. Супруна, В. Титова, В. Токман та інших.

Відродження споконвічних традицій душпастирської опіки в місцях позбавлення волі позитивно впливає на морально-психологічну обстановку в установах виконання покарань, сприяє установленню взаємовідносин партнерства між персоналом і засудженими у справі їх виправлення та морального виховання.

Нині діяльність УПЦ у виправних установах набуває все більш системного і сталого характеру. Наявність великої кількості засуджених, які потребують духовної підтримки, зростання ролі релігії у повсякденному житті виправних установ вимагає продовження і зміцнення співробітництва між Церквою та системою виконання покарань.

Підтримуючи думку В. Проскури, вважаємо, що видами діяльності щодо засуджених відповідно до функцій Церкви є:

1) богослужіння (проведення богослужінь, молебнів, сповідей, обрядів

хрещення, миропомазання тощо, привезення в УВП релігійних святинь зокрема, мощів святих та часток Хреста

Господнього, проведення хресної ходи зі святинями по УВП, освячення Хреста на місці, де розпочнеться будівництво церкви);

2) церковне управління (створення і підтримка благодійних фондів, залучення вітчизняними релігійними організаціями ресурсів від своїх одновірців з-за кордону);

3) нормотворча (викладання предметів духовно - морального спрямування у слідчому ізоляторі);

4) виховна (проведення проповідей, благословення подій (наприклад, початку нового навчального року у школі для неповнолітніх ув'язнених);

5) благодійна (збирання пасхальних кошиків для дітей, матері яких відбувають покарання, благодійний продаж ікон для забезпечення потреб засуджених, відкриття програми соціальної реабілітації алко- та наркозалежних для звільнених з УВП, надання підтримки з боку Всеукраїнської громадської організації «Асоціація Християнських центрів реабілітації осіб, залежних від наркотиків та алкоголю»);

6) місіонерська (демонстрація фільмів на релігійну тематику, залучення до заходів колишніх засуджених, роздавання молитвословів та пам'ятних ікон);

7) правозахисна (участь у розробці законопроектів, створення робочої групи з метою удосконалення законодавства у сфері пенітенціарної політики за участю представників конфесій, взаємодія з парламентськими комітетами Верховної Ради України, звернення до Президента України щодо прав жінок-матерів);

8) взаємодія з іншими суб'єктами пенітенціарної допомоги (участь у міжконфесійних об'єднаннях, проведення виїзних засідань Української міжконфесійної християнської місії «Духовна та благодійна опіка в місцях позбавлення волі», обговорення досвіду співпраці Церкви і ДПтС України, обговорення питань будівництва храмів в УВП, планування спільних заходів Української міжконфесійної християнської місії «Духовна та благодійна опіка в місцях позбавлення волі» і

ДПтС, підготовка пропозицій для ДПтС щодо вдосконалення душпастирської опіки, підписання Угоди про співпраці Церкви з ДПтС);

9) волонтерська (залучення колишніх засуджених до служіння в пенітенціарних закладах, залучення парафіян до служіння в пенітенціарних закладах);

10) дозвіллева (організація виставок робіт осіб, які перебувають у місцях позбавлення волі, постановка в УВП вистав та мюзиклів, конкурсне оцінювання мистецьких творів в'язнів, організація концертів християнської пісні, організація гуртка з виготовлення виробів релігійної тематики, організація спортивних заходів (футбольних матчів тощо);

11) просвітницька (проведення курсу тренінгів, присвячених профілактиці негативних явищ, прийняття рішення про випуск фільму для запобігання самогубствам);

12) методична (видання методичних рекомендацій (посібників) для служителів церкви у місцях ув'язнення, проведення науково-практичних конференцій та круглих столів, розробка проекту Концепції релігійної опіки осіб, позбавлених волі) [2, с. 21].

Отже, можемо зробити висновок, що церква є одним із основних суб'єктів громадського впливу в процесі виправлення та ресоціалізації засуджених. Здійснюючи духовно-моральний вплив релігії на людину в умовах ізоляції місць позбавлення волі, вона виконує психотерапевтичну і компенсаторну функції завдяки здатності релігії утішати, пом'якшувати стан стресу, виступати моральним стимулятором каяття та сприяти моральному очищенню засудженого.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Архієпископ Львівський і Галицький Августин. Про соціальну роботу ззасудженими. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://archiv.orthodox.org.ua/page-1360.html>.

2. Проскура В.В. Роль церкви у ресоціалізації засуджених до позбавлення волі / В.В. Проскура // Український соціум. - 2015. - № 2. - С. 17-25.